

Miloslav Švandrlík

III.

KOKTAVÉ STRAŠIDLO

3x 100 HORORŮ

Miloslav Švandrlík

KOKTAVÉ STRAŠIDLO

Miloslav Švandrlík

III.

KOKTAVÉ STRAŠIDLO

3x 100 HORORŮ

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Miloslav Švandrlik – heir, 2017

Illustrations © Jiří Winter – heir, 2017

Cover © Lukáš Tuma, 2017

Czech Edition © Nakladatelství Epocha, 2017

ISBN 978-80-7557-070-3 (print)

ISBN 978-80-7557-433-6 (pdf)

Obsah

Úvod z pera autora
Exploze na hřbitově
Úlovek
Propadlá fintilka
Na špatném místě
Geny
Pepíčku, Pepíčku!
Hajlující upír
Dědek proti alibi
Cukrářův podivný osud
Tichý písař
Otlé strašidlo
Ohnivý krocan
Inspirace
Horor s příjemným koncem
Hřbitovní problém
Tajemný zlatník
Proradná kojná a půlnoční mše
Solidarita
Jak přijít k penězům
Jako v pohádce
I ty, Divochu?
Příšerný kočár
Správná dvojka
Jiné řešení
Rybolov pod smuteční vrbou
Konec potštejského jasnovidce
Sténající kameny
Korovec podezřelý
V zájmu správné věci
Klaustrofobie
Nemilosrdná pomsta

Věci
Před natáčením
Zkažený svět
Koktavé strašidlo
Dárek pro babičku
Pouštní had zeng
Král Lear
Rusalky
Jitrnice
Sběratel pavědy
Rakev
Starý dům
Šikana na hřbitově
Promyšlený plán
Markýz de Sádlo
Špatné počasí
U konce s dechem
Lidstvo v nebezpečí
Recidiva
Růžová droga
Ošklivý sen
Věrný Aron
Malý hrobeček
Provokace
Konflikt s andělem
Odešel na půdu
Tři v řadě
Když Zajíček trpí
Měl mlčet
Papírník
Pokárání
Výprask za milion
Žárlivec
Muž v tmavých brýlích
Koupel svatého Jana

Host do domu
Přesýpací strejda
Nesnadný úkol
Nespavost
Neobvyklá situace
Omyl zeleného oka
Obří veverky
Oběť
Pěkná chata
Mstitel
Podměrečník
Stříbrňáci
Poslední plavba
Lavina
U Kulíšků
Moře bylo klidné
Potápěč
Právo na soukromí
Problém
Překvapení
Radostný štěkot
Rusalka
Rušitel klidu
Setkání v parku
Smolař v sudu
Stopařka
Strašidlo v novostavbě
Tajemný dům v Brdech
Toman a lesní panna
Umrlec nad splavem
Větev sebevrahů
Výbava pro život
Záskok
Zpoždění

Úvod z pera autora

Nemám zálibu v strašení bližních, přesto jsem začal psát horory. Asi jsme to měli v rodině a záhrobí na mě působilo od útlého mládí, aniž bych si to uvědomoval. Už jsem se kdysi zmínil o setkání s tatínkem na Bohemce několik týdnů po jeho smrti. I na něj zapůsobil jeho otec z onoho světa. Tatínkovi se totiž zastavily švýcarské kapesní hodinky značky Omega přesně v okamžiku, kdy dědeček vydechl naposledy. To ho šokovalo, protože se naprostou dokonalostí a spolehlivostí hodinek každému chlubil a teď se cítil zaskočen. Proto se začal zajímat o mimosmyslové vnímání a louskal spiritistické časopisy. Věřil, že se hodinky nezastavily samy od sebe.

Jestliže jsem citoval zesnulé předky, nemohu vynechat ani fakt, že se střetávám se strážným andělem. Naposledy jsem ho zahlédl, když mě doktor Marat svezl na oběd a zcela suverénně vjel z vedlejší silnice na hlavní. Převálcoval nás autobus a z auta toho příliš nezbylo. Přesto jsme zůstali celí, pouze doktor přišel o brejle. Anděl strážný na mne jen tak zamrkal a při pohledu na řidiče významně vzdychl. Pak se rozplynul, jak bylo jeho povinností. Tak decentně se chová vždycky!

Co se mé malíčkosti týká, hrůzy hrůzoucí mě nelákají. Rád se dívám na mihotavé reje světlušek nad močálem, ale nořit se do černé smrduté kaše pod nimi mě neláká. To je pro úplně jiné náтуры. Mám rád věštce a jasnovidce. Naskytne-li se možnost, vždycky si nechám předpovědět budoucnost. V restauraci U medvídků mi věštila prvorepubliková celebrita Fred Marion. Otestoval jsem rovněž několik cikánek, jedna mi dokonce předpověděla věk, kterého se

mám dožít. Z renomovaných jasnovidek mě při každé příležitosti uváděla do jiného světa Helena Růžicková. Vyzkoušela na mne všechny způsoby. Prorokovala z lógru, vyložila karty a oslňovala mě numerologií. Vždycky jí však vyšlo, že jsem se narodil na šťastné planetě, ač jsem proti tomu protestoval. Marňě.

Promýšlel jsem problémy reinkarnace. Lidé si představují, že se na tento svět vrátí po smrti v nové podobě, někteří by se spokojili i se zvířecí formou. Prozatím, dokud nezesnou, se za asistence expertů dívají do minulosti a v jejich hlubinách objevují pozoruhodná tajemna. Vzpomínají si, čím bývali a co na světě dělali. Stejně tomu bylo kdysi na spiritistických seancích, kdy se jim z paměti vynořovali většinou velmožové, králové, faraoni, nebo jiné významné osobnosti. Úchvatná sbírka celebrit a historických papalášů. O jedné známé jsem slyšel: „Je to sice kráva, ale v minulém životě bývala Kleopatrou.“ Je evidentní, že nikdo nebýval otrokem, který dostával lískovkou na prdel, nebo zaživa zazděnou jeptiškou.

Děsím se trochu toho, že až znovu přijdu na svět, budou tady řádit roboti, mimozemšťané a šílení profesori. Strašná představa! Ještě je tady ale určitá naděje. Třeba se díky vrozené liknavosti v tom meziživotě trochu zdržím. Narodím se a veškerá technika už bude v čudu. Dostanu se na svět uprostřed války s lidskými parametry. Nepřátelé do sebe budou vrážet oštěpy s pazourkovými hroty, vzduchem zasviští šípy a lidi se začnou ubíjet kameny. Nebude to líbezná? Při té představě se už možné reinkarnace tolik nebojím.

Text mé první knihy hororových povídek „Draculův švagr“ byl napaden z mnoha stran. I když čtyřicetitisícový náklad zmizel, jako by ho spolkla některá ze záhrobních příšer a druhé vydání nebylo povoleno, neboť právě odstartovala normalizace, mnozí začali proti strašidlům brojit, pokládajíce je za rafinovanou ideologickou diverzi. Především se ozvali skalní materialisté, kteří nesouhlasili s existencí upírů, vlkodlaků a duchů. Ředitel ostravského dolu

z obavy, aby jeho podřízení nezačali věřit v permoníky, mi poslal brožuru o dialektickém a historickém materialismu. „Draculova švagra“ nazval zákeřným útokem na marxistické učení.

Početný houfec milovníků pořádku byl zdrcen úlohou, kterou hrají v knize příslušníci veřejné bezpečnosti. Zmrskání policisty Krocánka v sadomasochistickém doupěti považovali za urážku bezpečnostních sil v čele s jejich zakladatelem Dzeržinským. Příběhy zkrátka neobnášely socialistickou realitu a podbízely se měšťáckým elementům.

Nabídky knižních reedicí, i zájem čtenářů o nové příběhy mě uvedly do jistých rozpaků. Kladl jsem si otázky: „Jak obstojí tyto povídky vedle drsných amerických hororů? Nebudou už pouze směšné?“ Doba, kdy při jejich čtení, jak napsal kritik Rudého práva, „Stydla krev v jelitech“, přece jen dávno minula. Je mnohem drsnější a naivní útlocitní upíři nebo jiní démoni už třeba nevyděsí ani bojácné stařenky za pečlivě uzamčenými dveřmi příbytků. Leč je rozumné se přesvědčit. Knihy se prý stále čtou, a tak si to můžeme vyzkoušet.

Exploze na hřbitově

Byla to hotová senzace. V Hořatci na hřbitově explodoval hrob. Prostě vyletěl do výšky a úlomky z rakve nacházeli lidé až u samé zdi. Hrobník Hostička se z toho zhroutil, seděl na lavičce před márnicí a cvakal čelistmi. Bylo zřejmé, že uvažuje o změně povolání. Vyděšení se zdáli být všichni kolem. Jen starosta Dajbych obcházel občany a prosil je, aby neobvolávali sdělovací prostředky. Nechtěl ten případ zveřejňovat a vyloženě se obával, že do Hořatce přijdou televizní štáby v čele s Josefem Klímou nebo Radkem Johnem. Zkrátka chtěl všechno ututlat. Lidé jen bezradně kroutili hlavami a nikdo nedovedl tu podivnou událost vysvětlit. Jediný, kdo něco věděl, byl zubař Harazim. Dlouho mlčel, ale pak se vypravil za kolegou Hláskem.

„Na té explozi mám zásadní podíl,“ přiznal se, „protože dva dny před tím přišel do mé ordinace Blacký. Ten, co umřel předloni na komplikovanou zlomeninu.“

„Co to povídáš?“ divil se Hlásek. „Jak tě mohl navštívit, když je druhý rok nebožtík? Asi sis ho s někým spletl!“

„Byl to Blacký,“ trval na svém Harazim, „a za nikoho jiného se nevydával. Dost jsem se ho bál, protože se z něho stal upír.“

„Neříkej, že věříš na upíry!“ culil se Hlásek. „To bys na tom byl hodně špatně!“

„Když něco vidím na vlastní oči,“ řekl Harazim, „tak v to taky věřím. Kdyby sem přišel bezhlavý rytíř, určitě bych o jeho existenci nepochyboval. Blacký stál na místě, na kterém teď stojíš ty. A měl problém.“

„Jaký může mít upír problém?“ divil se kolega. „A proč s tím přišel zrovna za tebou?“

„Protože jsem zubař,“ vysvětlil Harazim, „a jeho strašně bolel pravý špičák. Nejenže mu vadil v obživě, ale kvůli bolesti nemohl v hrobě ani usnout. Byl z toho úplně vyřízený a naléhal na mě, abych mu pomohl. S extrakcí zubu ovšem nesouhlasil.“

„Pochopitelně,“ souhlasil Hlásek. „Bez špičáku se špatně prokusují hrdla.“

„Takže jsem mu ten veliký dlouhý zub vyvrtal,“ řekl Harazim, „a pořádně ho nacpal arzenem. Nepoučil jsem ho ale, že arzen sice utlumí bolest, avšak musí být včas odstraněn. Jinak jistě víš, co může následovat!“

„To jo,“ přikývl Hlásek. „To je pak bolest k nevydržení.“

„Tak se to přesně stalo,“ potvrdil jeho domněnku Harazim, „jenže upíra to zřejmě chytlo v rakvi uprostřed slunečného dne. Nemohl vylézt z hrobu a nechat se odborně ošetřit. Zmítal se pod zemí, kopal do rakve a řval jako pominutý. No, a potom ten hrob vyletěl do povětří.“

„A je po upírovi!“ radoval se Hlásek. „Přece ho nebudeme litovat, potvoru záhrobní!“

„To ne,“ pravil poněkud smutně Harazim, „ale stala se nemilá věc. Ta bestie mě totiž kousla. Blacký se neovládl a místo poděkování si trochu lokl mé krve. Dost možná, že mě nakazil. Kdybych zemřel, stal bych se pravděpodobně rovněž upírem. A kdyby mě rozbolel chrup, šel bych k zubaři. Tedy k tobě!“

„Klidně přijď,“ snažil se ho uklidnit Hlásek, „já už si s tebou nějak poradím. Arsen nepoužiju, protože další explozi na hřbitově už bychom patrně neututlali. Využiji těch nejprogresivnějších metod, ale nesmíš mě potom pokousat!“

Harazim mu to slíbil, a dokonce mu na to dal čestné slovo.

Úlovek

O Lucii Semešové nelze říci nic mimořádně kladného. Byla to pohledná potvora, která si v životě věděla rady. I když často dost riskovala. Jenomže vždycky vycítila možné nebezpečí a včas změnila místo pobytu. Nyní se stěhovala z Brna do Prahy. Příliš se jí nechtělo, ale horká půda až výhružně pálila. Lucie stále častěji potkávala muže, které omámila a okradla. Díky tomu, že měnila paruky a stále vylepšovala svůj vzhled, to prozatím vycházelo, avšak nebezpečí stále rostlo. Bylo třeba zmizet a Lucii se to podařilo, byť v poslední chvíli.

I když se Prahy dost obávala, zvykla si poměrně záhy. Ocítla se na rozlehlejších a také atraktivnějších lovištích, kde mohla uplatnit svůj talent. Zásoby Rohypnolu si přivezla ještě z Brna. Mohla to bez obav spustit a také tak učinila. Nicnedělání neměla ráda.

Vypravila se do útulné vinárny Upolín. Velice příjemný podnik, do něhož nechodí žádná pokleslá a odpudivá individua. Hosté jsou mírní, upravení a na úrovni. Naslouchají tlumené hudbě a melancholicky popíjejí víno. Seznámení ovšem není vyloučeno. Lucie okamžitě tušila, že zde může uspět. Měla proto veškeré předpoklady. Byla hezká, ale nikoliv ordinární. Působila důvěryhodně. Tajemně se usmívala a zasněný, téměř intelektuálský pohled mnohé sliboval. Tato pozoruhodná žena rozhodně nemohla být nějakou jednoduchou šlapkou, nebo poběhlicí.

Lucie si dávala pečlivý pozor, aby nezaujala někoho, kdo by nemohl naplnit její představy. Zejména se obávala pánů, kteří utekli od rodin a teď vábí příležitostné milenky do pronajatého bytu 1 + 1

bez příslušenství. Takových naštěstí nechodí do Upolínu mnoho. Pro ně je škoda i půl krabičky Rohypnolu.

Ale ten večer měla Lucie štěstí. Pán, který zatoužil po seznámení s obdivuhodnou ženou, působil velice blahobytně. Byl perfektně oblečený, s hodinkami za několik tisíc dolarů a sebevědomým, i když laskavým úsměvem. Pohyboval se sebejistě a jistě ne pouze ve vinárně. Šlo na první pohled o člověka, který si s problémy ví rady a jen tak zničehonic neklopýtne. Lucie okamžitě pochopila, že se jí nabízí jedinečná příležitost.

Chtěl se seznámit a ona tomu byla nakloněna. Jeho téměř nenápadné dvoření přijala vstřícně a bez upejpání. Také mu samozřejmě bezhlavě neskočila do náruče.

Představil se jako JUDr. Tobiáš, podnikatel. A pak už měli oči jen jeden pro druhého. Báječně si rozuměli. Doktor objednal láhev nejlepšího vína a při něm udivoval Lucii svými rozsáhlými znalostmi. Vyznal se téměř ve všem a v duševní exhibici mu nebylo bráněno. Navíc se jen tak mimochodem zmínil o tom, že vlastní vilu na okraji Prahy, kde bohužel bydlí úplně sám. V tu chvíli už Lucie věděla, kam se za chvíli pojede.

Tak to také vyšlo. Dáma se nepřepočítala a těšila se na dobrý úlovek. Věřila, že jí to vyjde jako už tolikrát předtím. Na doktora Tobiáše zírala jako na hlavní výhru v loterii. Rozhodně nic nesvědčilo o opaku.

Dům, do kterého přijeli, nebyl žádný krcálek. Pan doktor nešetřil. Jeho obydlí by se dalo nazvat reprezentativním. Byla to vila se zahradou, o níž se leckomu může jenom zdát. Lucii okamžitě zasvítily chtivě oči. Tušila, že nepojede domů s prázdnou a svého hostitele náležitě obere. Tím spíše, že působil téměř bezbranně. Byl rozšafný, otcovsky vlídný a stále se usmíval. Nevyzařoval z něj ani stín podezření.

Ani uvnitř vily nečekalo na Lucii zklamání. Naopak. Už na první pohled objevila tolik rozkošných předmětů, že bude složité je všechny

pobrat. A jistě tady bude i dost peněz. Ani peněženka v doktorově náprsní tašce nezeje prázdnotou. Je jen třeba postupovat obezřetně a cílevědomě. Tentokrát to bude stát za to!

Opravdu to tak vypadalo. Jako kdyby se opakoval mnohokrát použitý scénář. Lucie ani nemusela vyvíjet iniciativu a požádat o pokračování ve vinném rozjezdu. S potěšením sledovala, jak doktor přináší lahev a skleničky.

Teď už se mohla projevit jako zkušená profesionálka. Její eska-motérské a uspávačské kvality byly nesporné. Dosavadní výsledky to potvrzovaly.

Navíc Tobiáš nebyl vůbec opatrný. Jeho důvěřivost a snad i zamilovanost Lucii nahrávaly. Bez sebemenšího podezření se věnoval vylepšování intimního osvětlení a vyhledávání příjemné hudby. To, že do jeho skleničky s vínem putoval Rohypnol, vůbec nezaznamenal. Zato pohladil Lucii po vlasech a zašeptal, jak se těší na kouzelné vyvrcholení dnešního večera.

Lucii ho téměř bylo líto. Okrást takového džentlmena se jí začalo jevit jako dost podlé. Snad by se měla raději opravdu stát jeho milenkou! Jenže to by znamenalo vybočit ze stereotypu, který se v minulosti tolikrát osvědčil i vyplatil. Tak tomu musí být i nyní!

Lucie s podmanivým úsměvem zvedla sklenku. Oba potenci-onální milenci si připili. Pak ale došlo k pozoruhodnému zvratu.

Lucie nechápala, proč se jí náhle točí hlava. Zavravorala a klesla na židli. Zdálo se jí, že se propadá kamsi do neznáma. Krátce na to úplně ztratila vědomí.

Doktor Tobiáš to sledoval s uspokojením. Ani on nepatřil mezi brídily, kteří se dají snadno převézt. Měl plán, na který se pečlivě připravil a teď ho mínil uskutečnit.

Tobiáš byl doktorem práv, ale tuhle profesi z celé duše nenáviděl. Původně toužil vystudovat medicínu a stát se slavným chirurgem.

Provést mnoho zázračných operací včetně transplantace srdce. Škoda, že osud rozhodl jinak.

To ale bylo možno, byť jen částečně, napravit. Tobiáš se spokojeně usmál a pak začal bez nervozity i beze spěchu Lucii odstrojovat. Byl si jist, že se neprobudí. Když byla úplně nahá, odnesl ji do vedlejší místnosti, kde měl připravený operační stůl. Nechyběly ani potřebné chirurgické nástroje. Tobiáš položil pacientku na stůl a připoutal ji. Pak si oblékl bílý plášť, pečlivě si umyl ruce a navlékl gumové rukavice. Operace mohla začít. Doktor si dal na obličej roušku a hrábl do nástrojů, které hrozivě zachrastily. Chyběli asistenti, ale tento nedostatek bylo nutno překousnout.

Doktor Tobiáš přistoupil k operaci soustředěně a s dychtivostí umělce. Bez sebemenšího zaváhání vnořil skalpel do těla oběti. Lucie rázem procitla. Začala ječet a vrískat. Škubala sebou, leč marně. Operace musela pokračovat, i když se to pacientce ani trochu nelíbilo. Neměla ani nejmenší šanci.

Po několika minutách byl konec. Lucie ztichla a doktor se mazlil se srdcem, které vyňal z její hrudi. Brzy s tím ale přestal, neboť čas kvapil. Bylo zřejmé, že už zanedlouho začne svítat.

Doktor s povzdechem uvolnil Luciino tělo a nacpal je do připraveného igelitového pytle. Ten pak vynesl na zahradu, kde už měl vykopaný hrob. Byl to úhledný obdélníkový otvor a nelecjaká ledabytle vyhrabaná jáma. Tobiáš nikdy nic neodbýval a na optimální řešení myslel již mnoho dní předtím. Teď mohl být spokojen. Pytel s Luciiným tělem lehce vklouzl do nehlubokého hrobu a doktor jej začal zasypávat. Nepospíchal, ale pracoval usilovně. Trochu ho trápily výčitky svědomí, protože by rád popřál Lucii důstojnější pohřeb. Jenomže se už začalo rozednívat a nemělo smysl to déle protahovat. Přesto se Tobiáš rozhodl, že svou další oběť tak neodbyde. Vymyslí něco, co by obřad náležitě vylepšilo.

Hrob byl zasypán a vypadal teď jako roztomilý záhonek. Také se jím měl brzy stát. Tobiaš se ještě nerozhodl, co tady zaseje, ale hodlal to provést velmi brzy. Nejraději ještě dnes odpoledne. Jen co se trochu prospí po namáhavém dni.

Prozatím uložil zahradnické náčiní do kolny a odcházel zpět do vily. Byl se svou prací plně spokojen a věřil, že se nedopustil žádné chyby. Po zmizelé uspavačce jistě nebude nikdo pátrat.

„Byla to docela příjemná žena,“ mumlal doktor, „ale operace se nedala odkládat. Udělal jsem vše, co bylo v mých silách. Ani příliš netrpěla, a pokud přece, netrvalo to dlouho. Teď už ji nic nebolí a leží v krásném prostředí. Nad jejím hrobem už brzy budou zpívat ptáci.“

Doktor Tobiaš cítil, že se mu začínají klížit oči a proto svou mysl odpoutal od nebožky. Bylo načase uvařit si silnou kávu.

Propadlá fintilka

Vrchní ze strakonického zámku se rozhodně mohl oženit líp. Měl dobré postavení a ve Strakonících bylo vždycky hodných holek habaděj, o čemž je řada hodnověrných dokladů. Jenomže on si vybral pyšnou Adélu, která měla potřebu zvedat nos vzhůru a stále se nad někoho vyvyšovala. Strojila se tak výstředně, že nad tím všichni kroutili hlavou. Také si potrpěla na vybranost a nesnesla, aby jiná dáma měla na sobě podobnou věc jako ona. Hned z toho byla celá nesvá a odnesl to chudák manžel. Jiné fintivé paničky jí ovšem dělaly naschvály, a když si nechala zhotovit střevíčky ze safiánu, měly takové hned příští neděli. Paní Adéla mohla vylézt z kůže, ale pak přišla na lepší nápad. Zašla za pekařem a nechala si udělat střevíčky z bílého těsta. Přesně z takového, z jakého se pečou hostie. Byly bílé jako křídla andělů a paní Adéla si je samozřejmě vzala v neděli do kostela. Sedla si do první lavice a stále vystavovala své střevíčky, aby ostatní dámy šokovala a vzbuzovala v nich závist. Při pozdvihování, když lidé padali na kolena, zůstala sedět a nepoklekla. V té chvíli se ozvala rána, jako když do kostela uhodí hrom. Podlaha se rozevřela a pyšná Adéla se zřítila do hlubin.

Nikdo nevěděl, co dělat. V zemi zela díra, na jejíž dno nikdo nedohlédl. Pan vrchní volal Adélu jménem, ale neodpovídala. Nikdo nevěděl, jestli žije, nebo si srazila vaz. Nastalo dlouhé dohadování, až kdosi dostal celkem rozumný nápad. Ve Strakonících tehdy ještě fungovala hladomorna, které se říkalo Rumpál. To proto, že do ní byli delikventi spouštěni rumpálem. Nyní kdosi navrhl, aby byl z hladomorny vytažen vězeň odsouzený k smrti a pod slibem

milosti byl spuštěn do díry v podlaze kostela. Měl zjistit, je-li náděje na Adélinu záchranu.

Tak se také stalo. Spustili vězně uvázaného na dlouhém laně dolů a za chvíli ho vytáhli zpátky. Vězeň vypadal velice vyděšeně. Drkotál zuby a nějakou dobu nebyl schopen promluvit. Pak řekl, že paní žije, ale je připoutána k mramorovému sloupu a hlídají ji jakési obludy. Směla však napsat dopis svému manželovi. Je pouze pro něho a nikdy jiný jej nesmí číst.

Vězeň předal vrchnímu dopis a ten jej četl. Celý zbělel a oči mu vylézaly z důlků hrůzou. Potom rychle papír spálil.

O záchranu paní Adély už nikdo neusiloval. Díra v podlaze byla zavezena hlínou a kamením. Pak byla podlaha uvedena do původního stavu.

Ale paní Adéla o sobě dala ještě mnohokrát vědět. Strašila v kostele téměř každou půlnoc, a pokud můžeme věřit seriózním svědkům, straší tam stále. Nikdo neví, jak by se jí dalo pomoci. Ale proč taky? Spousta strašidel již zmizela, nebo byla nezodpovědnými lidmi vysvobozena. Ta zbývající by měla být chráněna stejně pečlivě jako vzácné druhy fauny, nebo flóry.

